

úvod

Prof. RNDr. Ivo Budil, Ph.D., DSc.

Úvodní slovo

V novém čísle Act Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni jsme poskytli prostor dvěma africkým přátelům, kteří navštívili naši fakultu a vystoupili zde s několika pozoruhodnými přednáškami. Profesori Philemon Buti Skhosana a Mawatle Jerry Mojalefa z Department of African Languages na University of Pretoria jsou nejen vynikající vědci (jak je patrné z jejich příspěvků), ale rovněž zajímavé osobnosti (jak se bezpochyby přesvědčí čtenář otištěného rozhovoru). Mají za sebou dramatickou zkušenost apartheidu, ale navzdory obrovským potížím, kterým jejich země čelí, se u nich nesečkáme s žádnými projevy frustrace, mstivé zatrpklosti či cynického pesimismu, jenž se v Českých zemích v posledních letech prosazuje jako dominantní mentální konfigurace.

Při setkání s mnohými příslušníky tzv. třetího světa si stále více uvědomujeme pravdivost proslulého výroku amerického rozvojového pracovníka Lawrence Harrisona, že „nerozvinutost je stav mysli“ („underdevelopment is a state of mind“), nebo starého postřehu nedávno zesnulého nestora francouzské strukturální antropologie Claude Lévi-Strausse, že „ony převratné proměny historie, které se v knihách zdají být výsledkem anonymních sil pracujících v nejtemnějších hlubinách, mohou ve světlém okamžiku vzniknout i z mužného rozhodnutí hrstky talentovaných dětí“. Zvídavost, zdravou asertivitu či zdánlivě lehkomyšlné ambice, které kdysi naše předky vyhnaly ze zatuchlého provincialismu Středomoří na světové oceány a učinily z nich průkopníky globalizace, dnes mnohem pravděpodobněji nalezneme v Asii, Oceánii, Americe či dokonce Africe než na našem kontinentu. Pokud by si nositelé západní civilizace ve věku kosmických letů zachovali pouze jiskru z požáru, který

v patnáctém a šestnáctém století hořel v hrudi Kryštofa Kolumba, Vasca de Gamy či Fernaa de Magalhãese, netrápili bychom se nyní s jedinou poruchovou vesmírnou stanicí na oběžné dráze Země (kterou budou po odchodu raketoplánů do „penze“ zásobovat rakety vycházející z technologie staré padesát let), ale určitě bychom kolonizovali přinejmenším Jupiterovy měsíce. Zásadní ztrátu vize či vitality, která by svou hloubkou bezpochyby zaskočila i Oswalda Spenglera, se reprezentanti Evropské unie snaží zakrýt horečnou byrokratizací a regulací zasahující prakticky všechny stránky našeho života. To není způsob, jak čelit výzvám, které před námi staví země bývalého Orientu, ale zapouzdření, sterilní petrifikace po vzoru starověkého pozdního Egypta či středověké Byzance, která může evropské společnosti zajistit několik staletí nepřiliš důstojné existence, ale jež končí tam, kde v minulosti spočinuly všechny civilizace, které ztratily „radost z osudu“ – v nicotě.

V předkládaném svazku Act Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni zveme čtenáře nejen do Afriky, ale rovněž do modernizujícího se Turecka, Egypta na prahu britské koloniální nadvlády, starověkého Izraele a Mezopotámie, pozdně středověkého Londýna, islámské problematiky nebo francouzské literatury. Doufáme, že laskavý čtenář nepocítí šok z chaotického eklekticismu, ale potěšení z obohacující rozmanitosti v prostoru a čase, pocit, který poskytuje občasnou útěchu vzdělavci v údobí nepohody.

prof. RNDr. Ivo Budil, Ph.D., DSc.

příspěvky

Andrzej Adamczyk

Ivona Mišterová

David Rafael Moulis, Eva Žouželková

Lenka Müllerová

Petra Písařová

Štěpán Strnad

Jaroslav Valkoun

Jan Záhořík

Philemon Buti Skhosana

Mawatle Jerry Mojalefa